

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/33/2018
Identifikačné číslo spisu: 4115011012
Dátum vydania rozhodnutia: 24.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4115011012.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného P. M., pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 24. októbra 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného P. M. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 7. februára 2017, sp. zn. 1To/87/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie obvineného P. M. s a z a m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej aj „súd prvého stupňa“) z 27. októbra 2016, sp. zn. 5T/111/2015 bol obvinený P. M. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) s poukazom § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- približne od roku 2010 až do 30. apríla 2015 si na bližšie nezistených miestach od presne nestotožnenej osoby neoprávnene zadovážil psychotropné látky, konkrétne metamfetamín - pervitín, ktorý potom u seba neoprávnene prechovával a následne ho neoprávnene predával za rôzne finančné sumy, alebo poskytoval bez finančnej odplaty v rôznych množstvách a na rôznych miestach v Nitre a okolí osobám: J. V., bytom G., M. M., prechodne bytom G., O. Z. ml., bytom M. L., okres G., M. Z., bytom G., B. W., bytom Z. R., okres G., B. K., bytom J., okres G., K. M., prechodne bytom G., U. C., prechodne bytom G., O. K., bytom I., okres G., M. L., prechodne bytom G., pričom metamfetamín je v zmysle zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok.

Za to mu súd prvého stupňa podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, nezistiac žiadnu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Trestného zákona, zistiac priťažujúcu okolnosť § 37 písm. m) Trestného zákona s

použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov a 8 (osem) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, súd obvineného P. M. zaradil na výkon uloženého trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 Trestného zákona a § 74 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 78 ods. 1 Trestného zákona, súd uložil nad obvineným ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote obvinený odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením zo 7. februára 2018, sp. zn. 1To/87/2016 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Proti vyššie označenému uzneseniu krajského súdu podal prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ivety Halahijovej, advokátky so sídlom v Bratislave, Vázovova 9/A, obvinený P. M. vo svoj prospech dovolanie, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

V súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený dôvodí, že v spise sa na č. l. 700 nachádza písomné doplnenie výpovede svedka P. Y. Predmetná písomnosť bola súdu doručená 23. septembra 2016, teda ešte pred vykonaním hlavného pojednávania (28. septembra 2016). Okresný súd však v konaní vôbec doručenie predmetnej písomnosti neoboznámil, pričom jej obsah je práve z pohľadu obhajoby kľúčový, nakoľko potvrdzuje, že svedkovia vypočutí vo veci boli ovplyvňovaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Pokiaľ by mal okresný súd za to, že nie je možné ako dôkaz v trestnom konaní použiť písomné doplnenie výpovede (nakoľko výpoveď svedkov je ústna), mal predmetný list oboznámiť, aby obhajoba mala možnosť navrhnúť predvolanie svedka P. Y. tak, aby obsah listu mohol byť prednesený v rámci jeho výpovede na hlavnom pojednávaní. Uvedeným postupom súdu, keď tento doslova zamlčal pre obhajobu podstatný obsah spisového materiálu bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uvádza, že z pohľadu okresného súdu bolo ustálené, že trestné stíhanie v predmetnej trestnej veci bolo začaté uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „PZ“) z 30. apríla 2015 pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona vykonaním neodkladného a neopakovateľného úkonu - prehliadky motorového vozidla. Následne bola vykonaná osobná prehliadka, pri ktorej boli vydané v príslušnom spisovom materiáli podrobnejšie opísané veci a bezprostredne po jej vykonaní boli vo veci vypočutí svedkovia. Krajský súd v odôvodnení uznesenia odmietajúc odvolanie obvineného uviedol, že zo strany zasahujúcich príslušníkov PZ došlo len k formálnemu pochybeniu, keď v uznesení o začatí trestného stíhania malo byť správne uvedené, že trestné stíhanie sa začalo vykonaním zaisťovacieho úkonu, ktorým bolo zadržanie osoby podozrivej zo spáchania trestného činu (obvineného P. M.) podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku o 14.55 hod., dňa 30. apríla 2015, teda nie až vykonaním predmetnej prehliadky motorového vozidla. Obhajoba pritom predovšetkým poukazovala na skutočnosť, že z vykonaného dokazovania tak v prípravnom konaní, ako ani na hlavnom pojednávaní nebolo možné ustáliť, na základe akých konkrétnych skutočností bol dňa 30. apríla 2015 vykonaný zákrok na obvinenom a na základe akých skutočností boli vo veci stotožnené jednotlivé osoby svedkov. Doposiaľ pritom nebola v konaní preukázaná dôvodnosť a teda ani zákonnosť takéhoto zákroku na obvinenom M.; okresný súd sa s obhajobou síce stotožnil v tom smere, že vecné dôkazy (plastová striekačka s obsahom bielej kryštalickej látky a tiež plastové vrečko s obsahom bielej kryštalickej látky, ktoré boli zaistené pri osobnej prehliadke dňa 30. apríla 2015) neboli získané v súlade so zákonom tak, ako to predpokladá § 119 ods. 2 Trestného poriadku, aby mohli byť ako dôkazy použité v trestnom konaní. Obvinený okrem iného v konaní opakovane namietal, že krabička od cigariet, v ktorej sa predmetné veci

údajne nachádzali, bola zo zaistených vecí odstránená doposiaľ nezisteným spôsobom, čím bolo znemožnené preverenie, či predmetné dôkazy voči odsúdenému neboli zabezpečené práve svedkom C. (príslušníkom operatívnych zložiek PZ). V tejto súvislosti sa obvinený plne stotožňuje so záverom okresného súdu, podľa ktorého nebol produkovaný žiaden dôkaz o tom, že by malo ísť o podozrenie, že obžalovaný mal mať pri sebe vec dôležitú pre trestné konanie, čo by mohlo byť dôvodom osobnej prehliadky. Z pohľadu odvolacieho súdu boli splnené podmienky na zadržanie obvineného, nakoľko zasahujúci policajti disponovali informáciou o podozrení z páchania drogovej trestnej činnosti; poukázal pritom na výpoveď svedka C. totožného obsahu. Na tomto mieste obvinený zdôrazňuje, že predmetná informácia sa v prvom rade nepotvrdila, nakoľko v konaní nebol produkovaný žiaden dôkaz preukazujúci skutočnosť, že by obvinený šiel skutočne s drogami zo Serede. Odhliadnuc od uvedeného (čo obvinený považuje za ešte závažnejšie), o označenej operatívno - pátracej činnosti týkajúcej sa obvineného neexistuje žiaden záznam a už vôbec nie je teda možné ustáliť, či prebehla v súlade so zákonom. V konaní sa teda nepreukázala dôvodnosť akéhokoľvek zásahu voči odsúdenému, ani nebol produkovaný žiaden záznam preukazujúci zákonnosť a dôvodnosť operatívno - pátracej činnosti realizovanej voči obvinenému.

Zároveň dal súd prvého stupňa obhajobe za pravdu aj v tom, že zo spisového materiálu, ktorý bol predložený súdu nebolo možné zistiť, na základe čoho boli jednotliví svedkovia zistení a predvolaní na výsluch v prípravnom konaní, nakoľko nikto z osôb zadržaných pri policajnej akcii dňa 30. apríla 2015 pri svojom výsluchu mená týchto osôb neuviedol. Súd prvého stupňa rovnako vôbec v odôvodnení svojho rozsudku nedáva odpoveď na otázku, na základe čoho a akého konkrétneho dôkazu možno usudzovať, že orgány činné v trestnom konaní mohli svoje poznatky o osobách svedkov získať z operatívno - pátracej činnosti, ktorá nie je súčasťou spisu, prípadne od informátorov, alebo z iných vyšetrovaných činností. Z pohľadu odvolacieho súdu svedok C. vysvetlil spôsob zabezpečenia svedkov - konzumentov pervitínu. Uvedené konštatovanie nezodpovedá obsahu výsluchu svedka C., ktorý nevedel na hlavnom pojednávaní jednoznačne konštatovať, na základe čoho mal informácie o jednotlivých svedkoch a to najmä za situácie, keď si svedok C. aj podľa konštatovaní súdu prvého stupňa vo svojich výpovediach pred súdom vo viacerých okolnostiach odporoval, resp. sa snažil nejasným spôsobom vysvetliť okolnosti vykonania prehliadky obvineného. Doslova možno hovoriť o sfaľovaní podpisu nezúčastnenej osoby na zápisnici o osobnej prehliadke obvineného, keď nezúčastnená osoba - svedok Y. poprel, že by danú zápisnicu podpisoval a poprel aj svoju účasť na osobnej prehliadke. Svedok C. sa potom javí ako prinajmenšom nedôveryhodná osoba a vychádzať z jeho výsluchu ako jediného dôkazu v spise je v príkrom rozpore so zásadou in dubio pro reo.

Podstatou dokazovania je jeho zákonnosť, čo opiera aj o obsah § 119 ods. 2 Trestného poriadku. Dôkaz získaný zo zákonného prostriedku musí byť teda zákonný, pričom z obsahu spisu nie je možné ustáliť, z akého prameňa boli získané informácie o jednotlivých svedkoch, akou osobou boli stotožnené, v akom štádiu a na základe akého postupu; vzhľadom na uvedené nie je možné identifikovať zákonnosť daného dôkazu získaného z uvedeného dôkazného prostriedku, resp. takto vykonané dokazovania vyvoláva zásadné pochybnosti o zákonnosti dôkazov získaných na základe jednotlivých svedeckých výpovedí. Ako už obhajoba zdôrazňovala, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní disponovali relevantnými informáciami o trestnej činnosti obvineného, predmetné informácie mali byť preverené, resp. spracúvané v súlade s Trestným poriadkom. V opačnom prípade nemožno hovoriť o zákonnosti získaných dôkazov. Nakoľko sa v spise nenachádza žiaden záznam o stotožnení svedkov, nie je možné dané informácie a skutočnosti preveriť; za súčasnej aplikácie zásady in dubio pro reo nie je možné pri existencii pochybností o zákonnosti vykonaných dôkazov na ne prihliadať a opierať o ne vinu obvineného. Uvedené tvrdenie obvinený opiera napr. o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tdo/35/2010; z ktorého vyplýva, že pokiaľ bolo vykonané sledovanie osôb a vecí bez príkazu, nemožno uznať ani ďalšie dôkazy majúce základ v uvedenom nepovolenom sledovaní. Obdobný záver najvyšší súd zaujal k rozhodnutiu súdu, ktorý akceptoval vykonanie služobného zákroku hliadkou Policajného zboru, ktorý bol neopodstatnený. V konkrétnej veci pri služobnom zákroku na obvinenom M. nebola vymedzená zákonná dôvodnosť služobného zákroku podľa § 9 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Tdo/47/2010).

Odhladnuc od uvedeného, ako vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa v spojení so závermi uznesenia odvolacieho súdu, osobná prehliadka vzhľadom na vykonané dokazovanie neprebehla v súlade so zákonom a ihneď po uskutočnení daných úkonov mal byť obvinený M. prepustený zo zadržania, nakoľko neexistoval žiadne dôkazy, ktorý by odôvodňoval čo i len vznesenie obvinenia. Obvinený M. dôvodí, že z bezprávia nemôže vzniknúť právo. V rámci prehliadky motorového vozidla neboli zaistené žiadne dôkazy, ktoré by smerovali k podozreniu, že obvinený pácha drogovú trestnú činnosť, pričom súd prvého stupňa dôkazy získané pri osobnej prehliadke sám hodnotil ako nezákonné, nakoľko sa nepodarilo odstrániť pochybnosti o zákonnosti osobnej prehliadky. Z dokazovania je nutné vylúčiť nielen dôkazy zistené nezákonnou cestou, ale aj dôkazy od nich odvodené, resp. získané na ich základe. Celé trestné stíhanie obvineného pritom začalo na základe nezákonne vykonanej osobnej prehliadky a všetky dôkazy, ktoré boli v nadväznosti na nezákonne začaté trestné stíhanie získané (jednotlivé svedecké výpovede), sú preto procesne nepoužiteľné a neprípustné.

Vzhľadom na uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po preskúmaní spisového materiálu podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Nitra zo 27. októbra 2016, sp. zn. 5T/111/2015, v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo 7. februára 2017, sp. zn. 1To/87/2016, bol porušený zákon v neprospech obvineného P. M. a súčasne zrušil podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie Krajského súdu v Nitre zo 7. februára 2017, sp. zn. 1To/87/2016, ako aj rozsudok Okresného súdu Nitra z 27. októbra 2016, sp. zn. 5T/111/2015 a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal predmetnú vec znovu v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (č. l. 933 spisu). Uviedol, že podané dovolanie nepovažuje za dôvodné a opodstatnené, pričom dodal, že nedošlo k naplneniu dovolacích dôvodov, nakoľko skutkový stav v danej veci bol zistený správne, spoľahlivo a v rozsahu postačujúcom pre objektívne rozhodnutie vo veci. S poukazom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného P. M. odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku nakoľko je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). V zmysle § 384 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu so zameraním na dôvody uvedené v dovolaní a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené, pretože je zrejme, že nie sú splnené podmienky dovolania.

V prvom rade najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu prechádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol najvyšší súd oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu prechádzajúceho konania nad rámec návrhu dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomoci vyplývajúcej zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit', a to s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca (v mene obvineného), že najvyšší súd je viazaný návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných

dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku). Preto najvyšší súd podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa, zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám, alebo prostredníctvom obhajcu.

Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Nejde len o všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súde (§ 34 Trestného poriadku), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným (§ 34 ods. 1 Trestného poriadku) alebo prostredníctvom obhajcu (§ 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súde zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku); resp. v konaní o opravnom prostriedku na návrh na vykonanie dôkazu v obsahu rozhodnutia reagovať.

Obvinený namietal v dovolaní že bolo jeho právo na obhajobu porušené zásadným spôsobom, pretože nemal vedomosť o tvrdení svedka P. Y. o ovplyvňovaní svedkov. Vzhľadom k tomu, že obhajoba od začiatku namietala nezákonnosť prípravného konania, tak mu bolo znemožnené navrhnúť ďalšie dôkazy v prospech obvineného.

ESLP tradične uvádza, že k obmedzeniu práv obhajoby spôsobom, ktorý sa nezlučuje s čl. 6 Dohovoru, dochádza predovšetkým vtedy, keď sa odsúdenie zakladá výlučne alebo v rozhodujúcej, určujúcej miere na výpovediach svedka, ktorého obvinený vo fáze vyšetrovania ani pri konaní pred súdom nemal možnosť vypočuť či dať vypočuť.

V posudzovanej veci o takýto prípad nejde. Obvinený P. M. navrhol písomne (č. l. 489) prostredníctvom advokáta okrem iného vypočuť svedka P. Y. Tento bol predvolaný na hlavné pojednávanie 10. mája 2016 (č. l. 593) a následne bol aj kontradiktórne vypočutý. Prokurátor na hlavnom pojednávaní v rámci možnosti kladenia otázok svedkovi uviedol: „... svedok zjavne ku skutku, ktorý my prejednávame, nemá čo uviesť“.

Na spravodlivé súdne konanie a na kritickú previerku výpovede svedka postačuje, ak je výsluch svedka vykonaný v prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu v konaní pred súdom (R 30/2010).

Svedok P. Y. vypovedal pod prísahou a bol podrobený riadnemu kontradiktórnemu výsluchu na

hlavnom pojednávaní.

Pokiaľ súd opomenul oboznámiť podanie uvedeného svedka založené v spise na čl. 700, je to chyba súdu, ale nie je to taká podstatná chyba, ktorá by vo svetle ostatných dôkazov znamenala porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. V danom prípade nešlo o nový dôkaz a ani o jediný a rozhodujúci dôkaz.

Obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 a ods. 11 Trestného poriadku ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Pre zisťovanie skutkového stavu veci a hodnotenie dôkazov platia v trestnom konaní zákonom stanovené pravidlá, podľa ktorých je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný na rozhodnutie. Trestný poriadok pritom neustanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v 2 ods. 12 Trestného poriadku, v zmysle ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv obvineného - dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplýva. Hodnotenie dôkazov totiž nenapĺňa žiadny dovolací dôvod.

Nespokojnosť obvineného s rozsahom vykonaného dokazovania nemôže byť sama o sebe porušením práva obvineného na obhajobu. Súd, vykonávajúci dokazovanie vo veci, čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný návrhmi strán ani ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numerantur).

Vznesené námietky obvineného vo svojej podstate vlastne napádajú skutkové zistenia, proti ktorým môže podať dovolanie len minister spravodlivosti § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Účelom dovolacieho konania je totiž posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Dovolací dôvod podľa 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z tohto potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p.

Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Z obsahu dovolania je zrejmé, že jedným z ťažiskových argumentov dovolateľa vo vzťahu k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a vo všeobecnosti ním primárne namietanou vadou trestného konania je skutočnosť, že akýmsi prvotným „impulzom“ pre výkon procesných úkonov orgánmi činnými v trestnom konaní za účelom začatia trestného stíhania bola ich údajná (operatívno - pátracou činnosťou získaná) informácia o podozrení z páchania drogovej trestnej činnosti obvineným. Inak povedané, v súhrne s poukazom na dovolacie námietky obvineného (ktoré sú v podstate totožné s odvolaním obvineného), možno dospieť k záveru, že tieto koncentruje primárne na skutočnosť, že v predmetnej veci samotný procesný úkon zadržania obvineného nebol vykonaný v súlade so zákonom, nakoľko bolo vykonané bez dôvodného podozrenia zo spáchania čo i len priestupku, resp. trestného činu osôb, ktoré sa nachádzali v zastavenom vozidle.

Obvinený ďalej namietal aj skutočnosť, že k obmedzeniu jeho osobnej slobody došlo podľa nesprávneho ustanovenia § 85 ods. 1 Trestného poriadku, namietal samotnú zákonnosť začatia trestného stíhania tzv. vo veci vykonaním prehliadky motorového vozidla 30. apríla 2015 o 16.20 hod.

K zákonnosti zadržania obvineného a začatia trestného stíhania sa už podrobne vyjadril odvolací súd na str. 6 až 11 svojho rozhodnutia, ktoré právne závery dovolací súd akceptuje a odkazuje na ne bez potreby opakovať tam uvedené, najmä ak dovolacie argumenty sú takmer zhodné ako argumenty odvolacie.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že definíciu, spôsob výkonu, kategórie a zákonné medze operatívno - pátracej činnosti vykonávanej príslušníkmi Policajného zboru Slovenskej republiky upravuje zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“). Príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky vykonávajú svoju služobnú činnosť podľa § 8 ods. 3 citovaného zákona, ktorou sa rozumie činnosť policajta spojená s plnením úloh podľa tohto zákona alebo iných všeobecne záväzných predpisov. Medzi ich úlohy podľa § 2 ods. 1 písm. b) citovaného zákona patrí odhaľovanie trestných činov a zisťovanie ich páchatel'ov. V rámci plnenia týchto úloh a svojej služobnej činnosti sú príslušníci Policajného zboru okrem iného oprávnení aj k výkonu operatívno - pátracej činnosti.

Podľa § 38a ods. 1 a 2 zákona o Policajnom zbore, operatívno-pátracia činnosť je systém spravidla utajených, spravodajských opatrení vykonávaných Policajným zborom na účely predchádzania, zamedzovania, odhaľovania a dokumentovania trestnej činnosti a zisťovania jej páchatel'ov, zabezpečovania ochrany určených osôb a strážených objektov, technicky chránených objektov, zabezpečovania a poskytovania ochrany a pomoci ohrozenému svedkovi a chránenému svedkovi, ochrany štátnej hranice a vypátrania osôb a vecí. Operatívno-pátraciu činnosť vykonávajú na to určené služby Policajného zboru.

Podľa § 39 ods. 1 zákona o Policajnom zbore, prostriedkami operatívno-pátracej činnosti sa na účely tohto zákona rozumie sledovanie osôb a vecí, monitorovanie osôb a dopravných prostriedkov, kontrolovaná dodávka, kriminálne spravodajstvo, používanie krycích dokladov, nástrahová a zabezpečovacia technika a využívanie osôb konajúcich v prospech Policajného zboru, objekty a miesta používané pod legendou a predstieraný prevod vecí.

Je plne prípustné, že informácie získané prostredníctvom operatívno - pátracej činnosti získané aj podľa Trestného poriadku, a to konkrétne inštitútu sledovania osôb a vecí podľa § 113 a nasl. Trestného poriadku (sledovanie osôb a vecí) môžu byť použité aj pred začatím trestného stíhania. A contrario, po eventuálnom zistení trestnej činnosti sú však orgány činné v trestnom konaní povinné začať bez meškania trestné stíhanie podľa 199 Trestného poriadku.

Obvinený namietal, že nebolo možné ustáliť, na základe akých konkrétnych skutočností bol vykonaný

30. apríla 2015 služobný zákrok a na základe čoho boli vo veci stotožnené osoby svedkov, že neexistuje žiaden záznam o tom, že pred zásahom vykonaným na obvinenom prebiehala nejaká operatívno - pátracia činnosť.

Podľa názoru najvyššieho súdu overovanie pravdivosti informácií (podkladov) operatívnych pracovníkov polície v tomto smere, by zákonite znamenalo odtajnenie informátorov a predmetom dokazovania v súdom konaní by bolo zistenie a overenie pravdivosti ich tvrdení len za tým účelom, či neklamali, keď informovali o „možnej trestnej činnosti“. Títo informátori (takmer nikdy) nevystupujú v ďalšom konaní ako svedkovia, ich tvrdenia slúžia len polícii na odhalenie trestnej činnosti a ich páchatel'ov, nie však na preukazovanie viny obvineným.

Takýto postup aký uviedla obhajoba - sprístupnenie takýchto podkladov - je neprijateľný nielen v podmienkach Slovenskej republiky, ale predpokladane aj vo všetkých demokratických krajinách, a to preto, že by to odporovalo samotnej podstate vyhľadávania trestnej činnosti, mohlo by to viesť až k deštrukcii práce polície pri odhaľovaní trestnej činnosti. Zadržanie podozrivého ani rozhodnutie o väzbe obvineného nie je rozhodnutím o vine či nevine páchatel'a prípadného trestného činu, ale len procesným prostriedkom slúžiacim na odhaľovanie trestnej činnosti a jej prípadných páchatel'ov.

V tejto súvislosti by nemali byť súčasťou trestného spisu založené materiály (podklady), ktoré odkrývajú pozadie vyhľadávania trestnej činnosti.

Obvinený argumentoval aj tým, že nezákonným uznesením o začatí trestného stíhania boli aj nadväzujúce ďalšie procesné úkony (znalecké dokazovanie, výsluchy svedkov) nezákonné.

V súvislosti s problematikou nezákonných dôkazov a na ne nadväzujúceho dokazovania sa môžeme stretnúť s tzv. „teóriou ovocia (plodov) z otráveného stromu“. V rámci právneho poriadku Slovenskej republiky existuje v oblasti zákonnosti dôkazov základné pravidlo, v zmysle ktorého musia byť všetky dôkazy, ktoré boli získané nezákonným spôsobom vylúčené. V posudzovanej veci okresný súd správne postupoval, keď vyhodnotil procesný úkon vykonanie osobnej prehliadky z 30. apríla 2015 za nezákonný a neprihliadal na dôkazy v jej rámci zaistené, čoho odrazom bola aj úprava skutkovej vety v prvostupňovom rozsudku oproti obžalobe.

Na druhej strane neprichádza do úvahy absolútne vylúčenie všetkých dôkazov ako „otráveného ovocia“ (v danom prípade výpovede všetkých svedkov, znalecké dokazovanie atď.), nakoľko by to bolo neprimerané s prihliadnutím k jasnému konfliktu záujmov. Nemožnosť usvedčenia a odsúdenia skutočného páchatel'a spôsobená vylúčením týchto dôkazov sa totiž prieči záujmom spoločnosti a zároveň by viedla k stavu absolútnej dôkaznej núdze. Tieto dôkazy, teda výsluchy svedkov, ktoré usvedčovali obvineného neboli v príčinnej súvislosti s jeho zadržaním a vykonaním osobnej prehliadky. Išlo o dôkazy získané z nezávislého zdroja. V rámci analýzy otázky, kedy sú dôkazy získané zákonne a kedy nie, vid' rozhodnutie ESLP v prípade Jalloh v, Nemecko, kde ESLP veľmi precízne vymedzil, čo sa považuje za dôkaz získaný zákonne a čo je potrebné, naopak, považovať za dôkaz získaný nezákonne.

Dovolací súd rešpektujúci koncepciu materiálneho právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy) uzatvára, že v rámci trestného konania došlo k určitým formálnym pochybeniam vo vzťahu k prvotným úkonom orgánov polície (NAKA), ktoré však nemalo vplyv na začatie trestného stíhania a teda nespôsobilo ani nezákonnosť začatia trestného stíhania. Pre posúdenie dôvodov na zadržanie podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku alebo obmedzenie osobnej slobody podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku sú vždy relevantné faktické okolnosti konkrétneho prípadu, nie formálne (paragrafové) označenie procesného úkonu .

Výpoveď svedka C. zreteľne a bez najmenších pochybností preukázala podozrenie zo spáchania trestnej činnosti. Existencia takéhoto podozrenia vylučuje možnosť postupu polície podľa § 197 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, a preto bolo zo zákona obligatórnou povinnosťou polície postupovať podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého: „Ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1, ods. 2,

policajt začne trestné stíhanie ... " a tiež v súlade s ustanovením § 199 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého: „Policajt postupuje primerane podľa odseku 1, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začatie trestného stíhania dozvie inak ako z trestného oznámenia“.

Opodstatnenosť začatia trestného stíhania vo veci je nad všetky pochybnosti zrejmá práve z výpovede už uvedeného svedka - príslušníka polície. Začatie trestného stíhania vo veci ako také bolo prvým (v tomto prípade) procesným prostriedkom slúžiacim orgánom činným v trestnom konaní na obstarávanie a vykonávanie dôkazov podľa Trestného poriadku. Uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci obsahuje všetky náležitosti podľa § 199 ods. 3 Trestného poriadku, preto námietky obvineného v tomto smere nemožno uznať za opodstatnené.

So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že žiadny v dovolaní predložený argument obvineným nespĺňa predpoklady na vyslovenie pozitívneho záveru o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací súd na záver konštatuje, že odvolací súd i súd prvého stupňa v odôvodnení svojich rozhodnutí zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku rozobrali všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili, prečo rozhodli tak ako rozhodli. Ich rozhodnutia považuje dovolací súd za zrozumiteľné, nie len pre osoby znále práva, ale aj pre verejnosť, pričom v nich možno nájsť odpovede na všetky, pre dovolateľa nejasné či sporné otázky.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, bez potreby formálne rozhodnúť o väzbe obvineného v zmysle § 380 ods. 2 Trestného poriadku pretože so zreteľom na zamietnutie jeho dovolania stratilo opodstatnenie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.